

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 1691

Warszawa, 2 grudnia 2016 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 19a i 136a regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie powołania Komisji Śledczej do zbadania prawidłowości i legalności działań organów i instytucji publicznych w procesach reprivatyzacyjnych dokonywanych na terenie Warszawy oraz całej Polski w latach 1989-2016.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Bartosza Józwiaka.

(-) Adam Andruszkiewicz; (-) Piotr Apel; (-) Joanna Augustynowska; (-) Mieczysław Kazimierz Baszko; (-) Paweł Bejda; (-) Magdalena Błęńska; (-) Józef Brynkus; (-) Barbara Chrobak; (-) Sylwester Chruszcz; (-) Adam Cyrański; (-) Grzegorz Długi; (-) Barbara Dolniak; (-) Grzegorz Furgo; (-) Ryszard Galla; (-) Kamila Gasiuk-Pihowicz; (-) Marta Golbik; (-) Paweł Grabowski; (-) Zbigniew Gryglas; (-) Andrzej Halicki; (-) Paulina Hennig-Kloska; (-) Jerzy Jachnik; (-) Marek Jakubiak; (-) Michał

Jaros; (-) Krystian Jarubas; (-) Tomasz Jaskóła; (-) Bartosz Józwiak; (-) Norbert Kaczmarczyk; (-) Michał Kamiński; (-) Mieczysław Kasprzak; (-) Eugeniusz Kłopotek; (-) Andrzej Kobylarz; (-) Paweł Kobyliński; (-) Władysław Kosiniak-Kamysz; (-) Kazimierz Kotowski; (-) Jerzy Kozłowski; (-) Paweł Kukiz; (-) Ewa Lieder; (-) Piotr Liroy-Marzec; (-) Radosław Lubczyk; (-) Katarzyna Lubnauer; (-) Jan Łopata; (-) Mirosław Maliszewski; (-) Maciej Masłowski; (-) Jerzy Meysztowicz; (-) Krzysztof Mieszkowski; (-) Piotr Misilo; (-) Robert Mordak; (-) Andżelika Możdżanowska; (-) Stefan Niesiołowski; (-) Mirosław Pampuch; (-) Błażej Parda; (-) Urszula Paśławska; (-) Krzysztof Paszyk; (-) Ryszard Petru; (-) Jarosław Porwich; (-) Jacek Protasiewicz; (-) Paweł Pudłowski; (-) Stefan Romecki; (-) Monika Rosa; (-) Marek Ruciński; (-) Tomasz Rzymkowski; (-) Jarosław Sachajko; (-) Janusz Sanocki; (-) Marek Sawicki; (-) Joanna Scheuring-Wielgus; (-) Joanna Schmidt; (-) Anna Maria Siarkowska; (-) Krzysztof Sitarski; (-) Paweł Skutecki; (-) Zbigniew Sosnowski; (-) Marek Sowa; (-) Michał Stasiński; (-) Elżbieta Stępień; (-) Mirosław Suchoń; (-) Adam Szłapka; (-) Paweł Szramka; (-) Agnieszka Ścigaj; (-) Genowefa Tokarska; (-) Krzysztof Truskolaski; (-) Stanisław Tyszka; (-) Jacek Wilk; (-) Robert Winnicki; (-) Rafał Wójcikowski; (-) Kornelia Wróblewska; (-) Witold Zembaczyński; (-) Piotr Zgorzelski; (-) Elżbieta Zielińska.

Uchwała Sejmu RP

z dnia.....

w sprawie powołania Komisji Śledczej do zbadania prawidłowości i legalności działań organów i instytucji publicznych w procesach reprivatyzacyjnych dokonywanych na terenie Warszawy oraz całej Polski w latach 1989-2016.

Na podstawie art. 111 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 1 i 2 ustawy o sejmowej komisji śledczej (Dz.U. z 1999 nr 35 poz.321 ze zm.) oraz art. 136 a Regulaminu Sejmu RP (M.P. z 1992 nr 26 poz.185) uchwała się co następuje:

Art.1

1. Sejm RP powołuje Komisję Śledczą do zbadania prawidłowości i legalności działań organów i instytucji publicznych i samorządowych w procesach reprivatyzacyjnych dokonywanych na terenie całej Polski w latach 1989-2016, a w szczególności do wykrycia powiązań funkcjonariuszy publicznych z beneficjentami tych działań.
2. Sprawa badana przez komisję obejmuje procesy restytucji znacjonalizowanego mienia na podstawie następujących aktów prawnych:
 - 1) Dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 06 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. nr 3. poz. 13 ze zm.) oraz przepisów wydanych na podstawie tego dekretu,
 - 2) Dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. nr 15 poz.82 ze zm.),
 - 3) Dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. nr 50 poz. 279 ze zm.),
 - 4) Dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa państwowego „Film Polski” (Dz. U. nr 55 poz. 308 ze zm.),
 - 5) Dekretu z dnia 28 listopada 1945 r. o przejęciu niektórych nieruchomości ziemskich na cele reformy rolnej i osadnictwa (Dz. U. nr 57, poz. 321 ze zm.)
 - 6) Ustawy z dnia 03 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. nr 3 poz. 17 ze zm.)
 - 7) Dekretu z dnia 08 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. nr 13, poz. 87 ze zm.)
 - 8) Dekretu z dnia 06 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziemi Odzyskanych i byłego Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. nr 49, poz. 279 ze zm.)
 - 9) Ustawy z dnia 02 lipca 1947 r. o upamiętnieniu męczeństwa Narodu Polskiego i innych Narodów w Oświęcimiu (Dz. U. nr 52, poz. 265 z zm.)
 - 10) Ustawy z dnia 02 lipca 1947 r. o upamiętnieniu męczeństwa Narodu Polskiego i innych Narodów w Majdanku (Dz. U. nr. 52 poz. 266 ze zm.)
 - 11) Dekretu z dnia 07 kwietnia 1948 r. o wywłaszczeniu majątków zajętych na cele użyteczności publicznej w okresie wojny 1939-1945 (Dz. U. nr 20 poz 138 ze zm.)
 - 12) Dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych

- powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego (Dz. U. nr 46 poz. 339 ze zm.)
- 13) Ustawa z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego. (Dz.U. 1950 nr 9 poz. 87)
 - 14) Ustawy z dnia 13 lipca 1957 r. o zmianie dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i uregulowaniu innych spraw związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym (Dz. U. nr 39 poz. 174 ze zm.)
 - 15) Ustawy z dnia 25 lutego 1958 r. o uregulowaniu stanu prawnego mienia pozostającego pod zarządem państwowym (Dz. U. nr 11 poz. 37 ze zm.)
 - 16) Ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi oraz uporządkowaniu niektórych spraw związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa (Dz. U. z 1989 r. nr. 58 poz. 348 ze zm.)
 - 17) Ustawy z dnia 30 maja 1962 r. – Prawo wodne (Dz. U. nr 34 poz. 158 ze zm.)

Art. 2

Do zakresu działania Komisji należy zbadanie i ocena prawidłowości i legalności procesów reprivatyzacyjnych na terenie całej Polski w latach 1989-2016, a w szczególności czynności dokonywanych lub zaniechanych przez:

- 1) Członków i byłych członków w Rady Ministrów, podległych im funkcjonariuszy publicznych oraz Posłów, Senatorów wszystkich kadencji po 1989 roku.
- 2) Organy Samorządów Terytorialnych i podległych im funkcjonariuszy publicznych.
- 3) Prokuratury oraz organy powołane do ścigania przestępstw, w szczególności Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Komendanta Głównego Policji i podległych im funkcjonariuszy publicznych.

Art. 3

W skład Komisji wchodzi 9 członków.

Art. 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Bartosz Józwiak
Jan Maciejowski
Piotr Szonert

UZASADNIENIE

Afera związana z reprivatyzacją nieruchomości położonej w Warszawie pod dawnym adresem ul. Chmielna 70 (obecnie Plac Defilad) obnażyła znaczne nieprawidłowości związane z całym procesem restytucji mienia zagrabionego przez władze komunistyczne po II wojnie światowej. Istnieją uzasadnione obawy, że z patologiami reprivatyzacyjnymi są powiązani funkcjonariusze publiczni pracujący w administracji rządowej i samorządowej w całej Polsce.

Warszawa jest miastem szczególnie dotkniętym zjawiskiem tzw. dzięki reprivatyzacji. Wystarczy wspomnieć, że na mocy dekretu Bieruta na własność Skarbu Państwa przeszło ok. 40 tys. nieruchomości w stolicy. W obliczu wieloletniego braku woli politycznej do wprowadzenia jasnych reguł ustawowych, stworzono pole do gigantycznych nadużyć, nieprawidłowości i przestępstw w przejmowaniu nieruchomości w prestiżowych lokalizacjach rozwijającego się miasta. Po transformacji ustrojowej liczne grono dawnych właścicieli, ich spadkobierców oraz w dużej mierze osób, które odkupiły roszczenia rozpoczęły starania o pozyskanie nieruchomości. Brak regulacji ustawowej stworzył pole do nadużyć, w których kluczową rolę często odgrywali urzędnicy oraz organy ścigania. Przychylność jednych i drugich dawała gwarancję finalizacji intratnych transferów własności. Od lat działania te wzbudzały liczne kontrowersje społeczne i prawne. Stały się one również źródłem wielu ludzkich dramatów związanych z faktem, iż nowi właściciele kamienic masowo doprowadzali do eksmisji lokatorów przejmowanych przez siebie nieruchomości. Podkreślić należy, że reprivatyzowane kamienice były własnością samorządów i często były przeznaczane na wynajem za ceny niższe niż rynkowe. W związku z tym lokatorami takich kamienic są w dużym stopniu osoby potrzebujące - starsze, chore, z bardzo niskimi dochodami.

Wyjątkowo bulwersującym przypadkiem próby usunięcia lokatora z przejmowanej przez nowego właściciela kamienicy jest sprawa Jolanty Brzeskiej. Nieruchomość, w której zamieszkiwała od lat 50 XX wieku, została przejęta w ramach reprivatyzacji przez znanego handlarza prawami do nieruchomości Marka Mossakowskiego. Podejmował on liczne próby usunięcia z przejętej nieruchomości lokatorów, w tym Jolanty Brzeskiej, posuwając się między innymi do zameldowania samego siebie w najmowanym przez nią mieszkaniu czy też regularnego nachodzenia jej. Jolanta Brzeska podjęła liczne działania w ramach ruchu ochrony 4 praw lokatorów. W 2011 roku w Lesie Kabackim znaleziono jej spalone zwłoki. Prokuratorskie śledztwo bardzo długo było prowadzone w celu potwierdzenia hipotezy samobójstwa, pomimo wielu przesłanek wskazujących na morderstwo. Następnie prowadzono

postępowanie w kierunku nieumyślnego spowodowania śmierci. Finalnie prokurator prowadzący postępowanie przyjął założenie zabójstwa. Jednak nie wykryto podejrzanych, a sprawę umorzono. Latem 2016 roku wznowienie postępowania zapowiedział Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro. Niewątpliwie podczas dotychczasowego postępowania przygotowawczego doszło do wielu uchybień, na które wskazywała chociażby analiza Instytutu im. Sehna w Krakowie. Hipoteza, iż za morderstwem stoją osoby związane z procesami reprivatyzacyjnymi w Warszawie jest niezwykle prawdopodobna. Jolanta Brzeska pomogła lokatorom wygrać kilka procesów z nowymi właścicielami nieruchomości. Ofiara morderstwa wielokrotnie za życia wskazywała, że jest adresatką licznych gróźb i szantaży z powodu dzięki reprivatyzacji. Sprawa jest tym bardziej bulwersująca, że śledztwo było prowadzone na tyle nieudolnie, że zachodzi podejrzenie zaangażowania w sprawę ludzi powiązanych z prokuraturą. Brak wykrycia sprawców morderstwa przez 5 lat to wielka porażka polskiego wymiaru sprawiedliwości. Niewątpliwie również tą sprawą powinna zająć się powoływana Sejmowa Komisja Śledcza.

Dyskutowana w ostatnim czasie afera sprzedaży działki przy dawnej ulicy Chmielnej i sprawa morderstwa Jolanty Brzeskiej to tylko najgłośniejsze przykłady patologii związanych z procesem reprivatyzacji. Podkreślić należy, że prawowici właściciele nieruchomości lub ich spadkobiercy zazwyczaj mają ogromne problemy przy próbach odzyskiwania zagrabionych nieruchomości. Zniechęceni niepowodzeniami i wieloletnimi procedurami prawowici właściciele sprzedają swoje prawa po zaniżonych cenach innym podmiotom, które zajmują się masowym wykupem tego typu roszczeń. Po transakcji nagle okazuje się, że proces reprivatyzacyjny można przeprowadzić sprawnie i bez większych problemów. Odkupowanie praw od dawnych właścicieli i spadkobierców nieruchomości za bardzo niskie ceny (znane są przypadki takiej transakcji opiewające na kilkadziesiąt złotych), przejmowanie praw do nich na wątpliwych podstawach prawnych, a następnie dochodzenie od miasta milionowych odszkodowań za nieuprawnione korzystanie z nieruchomości czy też eksmisje lokatorów są niezwykle częste. Proceder byłby niemożliwy bez przychylności funkcjonariuszy publicznych. Warto dodać, że w samej Warszawie toczy się blisko 2000 postępowań reprivatyzacyjnych. 5 Warszawa jednak nie jest jedynym miejscem gdzie rozrastają się macki „dzięki reprivatyzacji”. Z powodu braku ustawy reprivatyzacyjnej po 1995 roku, Kraków stracił ponad 600 nieruchomości wartych miliony złotych. Według doniesień prasowych w Łodzi zjawisko może dotyczyć kilkuset kamienic. Można tu wspomnieć choćby przykład afery związanej z reprivatyzacją kamienicy przy ul. Zachodniej. W tej sprawie podmiot, który nabył

kamienice w drodze reprivatyzacji próbuje bez wyroku sądowego usunąć lokatorów – dochodzi do wyburzeń ścian, gróźb, a nawet pobić. Wcześniej w Łodzi działała grupa zajmująca się podrabianiem testamentów dawnych właścicieli przedwojennych nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym. Afery reprivatyzacyjne miały miejsce również w Poznaniu. Jako przykład można podać kontrowersyjną sprawę związaną z wywłaszczonym w latach 50 XX w. mieniem Towarzystwa Czytelni Ludowych czy też „afere testamentową” z końca lat 90-tych, w wyniku której skazana została poznańska sędzia. W Krakowie dwoje pracowników wydziału ksiąg wieczystych sądu ustalało dla pośredników listę kamienic, które kwalifikowały się do „dzikiej reprivatyzacji”. W tym samym mieście powszechnie znana była rola byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa PRL Marka P., który m.in. aktywnie pomagał w pozyskiwaniu nieruchomości byłemu proboszczowi kościoła mariackiego.

Reprivatyzacja, wobec braku kompleksowej ustawy, wzbudza ogromne kontrowersje i stała się podłożem do licznych działań o charakterze nadużyć bądź przestępstw. Każda afera związana z reprivatyzacją wymagała przychylności lub zaniechań funkcjonariuszy publicznych. Zgodnie z doniesieniami prasowymi 95% spraw prokuratorskich dotyczących warszawskich reprivatyzacji kończyło się niepowodzeniem. W ramach połowy postępowań nawet nie wszczęto śledztwa - 19 spraw umorzono i jedną zawieszono (Rzeczpospolita, 13 września 2016 roku).

Komisja śledcza powinna przede wszystkim ocenić rzetelność działania władz, a w szczególności Ministerstwa Skarbu Państwa, Ministerstwa Rolnictwa, Ministerstwa Finansów i organów ścigania. Ponadto Komisja powinna ocenić działania organów samorządu terytorialnego w procesach reprivatyzacyjnych. Wprawdzie Sejm RP nie sprawuje bezpośredniej kontroli nad działalnością samorządu terytorialnego jednakże czyni to Rada Ministrów, która z kolei podlega kontroli władzy ustawodawczej. W związku z tym należy przyjąć, że organy samorządu terytorialnego podlegają pośredniej kontroli Sejmu, a zatem jest możliwe zbadanie prawidłowości ich działań w przedmiotowej sprawie przez sejmową komisję śledczą. Głównym argumentem za powołaniem Komisji Śledczej jest dotychczasowa bierność organów ścigania, w tym prokuratury w związku z nieprawidłowościami w ramach tzw. dzikiej reprivatyzacji, m.in. kompromitujący państwo polskie przebieg śledztwa w sprawie śmierci Jolanty Brzeskiej. Za powołaniem Komisji Śledczej przemawia również szeroki zakres tematyki dzikiej reprivatyzacji. Sprawa ta dotyczy nieprawidłowości, nadużyć i przestępstw w całej Polsce w ostatnich 27 latach. Nie jest więc możliwe, aby organy ścigania prowadząc postępowanie według ich właściwości i procedur były w stanie zbadać tę sprawę w

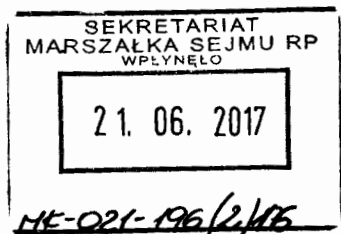
pełnym zakresie. Tylko powołanie Sejmowej Komisji Śledczej pozwoli ujawnić rozmiary nadużyć i przestępstw zaangażowania funkcjonariuszy publicznych i da rzetelne podstawy do uchwalenia ustawy reprivatyzacyjnej. Obywatele mają prawo dowiedzieć się jak wyglądały przemiany własnościowe w Polsce po 1989 r. oraz kto na nich skorzystał.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Komisja Ustawodawcza
UST-00 - 42 /17

Warszawa, dnia 21 czerwca 2017 r.

Pan
Marek KUCHCIŃSKI
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

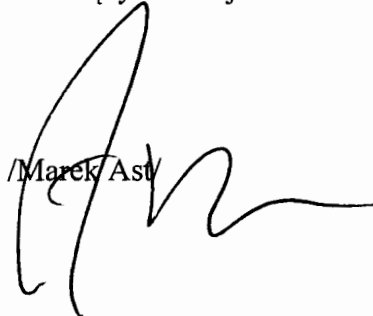
Szanowny Panie Marszałku

Przekazuję – przyjętą na posiedzeniu w dniu 21 czerwca 2017 r. – opinię Komisji Ustawodawczej:

– o poselskim projekcie uchwały w sprawie powołania Komisji Śledczej do zbadania prawidłowości i legalności działań organów i instytucji publicznych w procesach reprivatyzacyjnych dokonywanych na terenie Warszawy oraz całej Polski w latach 1989-2016 (przedstawiciel wnioskodawców poseł Bartosz Józwiak).

Z poważaniem

Przewodniczący Komisji

/Marek Kuchciński/

OPINIA nr 154
Komisji Ustawodawczej

w sprawie poselskiego projektu uchwały w sprawie powołania Komisji Śledczej do zbadania prawidłowości i legalności działań organów i instytucji publicznych w procesach reprivatyzacyjnych dokonywanych na terenie Warszawy oraz całej Polski w latach 1989-2016

przyjęta na posiedzeniu
w dniu 21 czerwca 2017 r.

dla Marszałka Sejmu

Komisja Ustawodawcza, na posiedzeniu w dniu 21 czerwca 2017 r., rozpatrzyła skierowany przez Marszałka Sejmu – w trybie art. 34 ust. 8 regulaminu Sejmu, celem wyrażenia opinii w świetle zgłoszonych wątpliwości w sprawie zgodności projektu z Konstytucją – poselskiego projektu uchwały w sprawie powołania Komisji Śledczej do zbadania prawidłowości i legalności działań organów i instytucji publicznych w procesach reprivatyzacyjnych dokonywanych na terenie Warszawy oraz całej Polski w latach 1989-2016.

Komisja, po przedstawieniu projektu i wysłuchaniu ekspertów, przeprowadziła dyskusję. W wyniku głosowania Komisja

- uznała ten projekt za dopuszczalny.

Przewodniczący Komisji

/Marek Ast/

